

Uvodnik

V številki smo želeli detektirati fenomene, nove pojave in značilnosti zadnjih sedmih let v slovenskem prostoru uprizoritvenih umetnosti. Osrednjo pozornost smo namenili umetniški produkciji, saj nas je zanimalo, kaj je zgenerirala, kaj nam govori o doživljanju sodobnosti in v kakšnem odnosu je s zeitgeistom. Kljub nezavidljivim produkcijskim razmeram, ki vladajo sferi umetnosti (čemur se ni izognila niti ta številka), je očitno, da je lokalni kontekst ustvaril kar nekaj učinkovitih, opaznih, prodornih umetniških del, mnoga skozi umetniško formo reflektirajo družbo ali, bolje, konflikt umetnostne sfere s političnim in ekonomskim poljem, ki pa ga širše lahko beremo tudi kot kompleksen problem posameznika, ki vztrajno išče stičišča, točke komunikacije v razpadajoči mreži odnosov, vrednostnih sistemov sodobnega sveta. Številka torej za ilustracijo stanja osvetljuje nekaj konkretnih del umetnikov (čeprav seveda v njej nikakor ni zajeto celotno polje), hkrati pa osvetljuje še tri ključne elemente: status dela performerjev in performerk, prihajajočo generacijo umetnic sodobnega plesa in neizogibno debato o večnem, nepreseženem momentu slovenske umetniške produkcije – neprilagojenem in posledično na več nivojih nefunkcionalnem sistemu umetniške produkcije. Ne glede na to, da smo želeli ustvariti svetel pogled v prihodnost, si ne moremo zatiskati oči pred dejstvom, da se premalo zavedamo, da lahko na umetniško produkcijo v Sloveniji gledamo tudi kot na politični problem. Imamo kakovostno umetniško produkcijo, ki pa je odvisna od nefunkcionalnega institucionalnega sistema. A razlogi za tako stanje niso samo na strani neobstoječe kulturne politike (ta je sicer deloma reformirala sistem, vendar so to parcialne in ne sistemske rešitve, ki bi bile v stiku s spremenjeno realnostjo), temveč so tudi posledica delovanja tranzicijske generacije, ki je sredi 90. let sistemsko zapostavila ključne momente za uveljavitev oziroma institucionalizacijo umetniške produkcije, ki je temeljila na kozmopolitskih, urbanih in v stiku z vrtenjem sodobnega sveta temelječih principih. Danes enakopravna uveljavitev določenih umetniških disciplin in načinov mišljenja in produciranja ni do konca izpeljana. V slovenskem prostoru se vedno bolj jasno kaže nedoraslost in nepripravljenost na razumevanje sodobnih umetniških izrazov, ki niso enako legitimni in nimajo institucionalnega okvira in priznanja ter primernih pogojev za delovanje. In ker umetnost po svoji naravi ni sfera, ki v družbi predstavlja polje moči (čeprav si jo ideologija in politika (še) vedno podrejata in jo instrumentalizirata), temveč je prej odvisna od preiščenih in ozaveščenih odločitev tistih, ki imajo vzvode moči, se torej postavlja vprašanje, kdaj bodo (katerikoli) upravitelji moči dovolili, da se vzpostavi odprta družba različnih pogledov, ki lahko soobstajajo, in se pri tem ne bodo počutili ogrožene od refleksije dejanskosti, ki jo umetnost vsakokrat manifestira.

Karla Železnik in Katja Praznik